

Trámové stropy 1 7

V průběhu rekonstrukce bylo obnoveno a odkryto několik malovaných stropů např. renesanční strop s patrnou linií po posunutí přčky při přestavbě v 19. století – v druhé místnosti je barokní přemalba tohoto stropu, a barokní strop s empírovou přemalbou a vročením 1783.

Immaculata

Za zmínku stojí také originál barokní sochy Immaculaty (1690 – autora Ant. Laghiho), která byla původně umístěna na vrcholu Mariánského sloupu na náměstí a od 80. let 20. století ve vstupu do jihlavské Oblastní galerie Vysočiny v Komenského ulici. Nyní byla nově nainstalována ve druhém patře „jižního domu“.

Prevét

Zajímavý objev byl učiněn v srpnu roku 2004, kdy byl v nice obvodové stěny v rohu třetího patra Holclínova domu objeven renesanční záchod tzv. prevét. Tento autentický renesanční prevét je zajímavý tím, že má přes dvě patra vedenou kamennou stoupačku, která byla ukončena septikem.

Prezidentský – primátorský salonek

V roce 1999 zástupci jihlavské radnice oslovili akademického malíře Gustava Kruma s žádostí o vytvoření cyklu věnovaného významným událostem z dějin města. Kompletní cyklus 25 barevných listů – temper a akvarelů formátu 37 x 56 cm, který je poctou Jihlavě a její bohaté historii, je od června roku 2006 instalován v reprezentativním primátorském salonku jihlavské radnice.

7 8

9

11

12

Černá kuchyně

Velkou raritou radničních domů se stala autenticky dochovaná renesanční černá kuchyně, kde je možné spatřit očázené a zesklivatělé omítky, jež jsou důkazem toho, že se zde připravovalo jídlo na otevřeném ohni.

Fresky

Rekonstrukce odkryla také mnoho cenných maleb. Jednou z nejvýznamnějších je freska sv. Kryštofa s Ježíškem, 9 který byl ochranným znamením při vstupu do domu (v tomto případě ve dvorní části jižního domu, který byl ve středověku známý jako dům Holclínův).

Za pověstnou třešničku na dortu je pak možné považovat nález renesanční fresky tzv. masopustního průvodu, 8 která je svým provedením řazena do kategorie profesionálně provedené práce.

Malá obřadní síň

Pozdně gotický prostor tzv. „kaple“ byl po dobu asi dvou set let využíván jako konírna. Velmi složitými záchrannými pracemi se zde podařilo vybudovat reprezentativní síň komorního charakteru, jejíž klenby jsou bohatě zdobeny původními renesančními a barokními freskami. 10

10

Velká obřadní síň

Barokní obřadní síň byla zrestaurována do své původní podoby. Byly zde obnoveny zlatené štukové ornamenty i celková původní barevnost (za pozornost stojí řešení vzduchotechniky). Zrestaurován byl zároveň i původní manýristický zlatený lustr.

Mariánský sloup – plastika P. Marie 12

Plastika pochází z doby kolem let 1650/1736 (neznámý mistr), byla restaurována akad. soch. Otakarem Marcinem. Socha byla původně umístěna v údolí Kozelužského potoka Na Skalce, poté v 50. letech 20. století přemístěna na Jakubské náměstí a v 90. letech 20. století pro inverzní vlivy schválilo ministerstvo její přemístění do interiéru radnice.

Dvorní trakt radnice 11

Dvorní trakt byl zcela nově parkově upraven a své místo zde našla také pětice soch. Jedná se o dobře známé alegorie čtyř ročních období a múzu Terpsichoré – původně umístěné ve Smetanových sadech. Je tu také možno nahlédnout do prostor někdejší „hladomorny“, která byla nově odhalena a je propojena s labyrintem podzemních chodeb.

Prohlídky radnice pro skupiny (min. 5 osob) po předchozí domluvě minimálně 3 dny předem v Turistickém informačním centru, na tel. 565 591 847, nebo e-mail: tic@jihlava-city.cz. Prohlídky jsou možné v pracovní dny od 9 do 15 hodin.

Jihlavská radnice

Turistické informační centrum (Jihlavská radnice)

Masarykovo náměstí 2, 586 01 Jihlava

tel.: 565 591 847

e-mail: tic@jihlava-city.cz

otevřeno:

pondělí–pátek 8.30–17.00 (červenec a srpen 8.30–18.00)

sobota 8.30–17.00 (duben–září)

sobota 8.00–12.00 (říjen–březen)

Historický vývoj jihlavské radnice

Jihlava vznikla jako královské horní město někdy v letech 1233–1240. První osídlení v této oblasti bylo soustředěno u brodu na protějším (levém) břehu řeky – tam vznikla kolem roku 1200 původní slovanská osada. Jak se rozšiřovala těžba stříbra, přibývalo obyvatel a město se rozrostlo i na pravý břeh řeky, kde následně vzniká historické centrum v hrubých rysech tak, jak ho známe dnes. V tomto období také vzniká první potřeba správy města. V jejím čele stál doživotní nebo dědičný rychtář jako zástupce krále, který měl původně rozhodující slovo a moc. Po jeho boku stálo dvanáct konšelů k řízení soudních věcí. Těchto dvanáct představitelů města (především nejbohatší obchodníci a důlní podnikatelé) vytvořilo nový správní orgán „městskou radu“. Předsedou městské rady byl purkmistr.

Historie jihlavské radnice sahá do poloviny 13. století. Členové městské rady se ke svým jednáním scházeli nejdříve porůznu, jak však rada nabývala na vážnosti, musela mít i odpovídající sídlo. První jihlavská radnice je doložena na západní straně náměstí – mezi ulicemi Matky Boží a Benešovou. Novou radnici získalo město Jihlava v roce 1426 koupí domu Mikuláše barchanika, úřední budovou se pak stala po nezbytných stavebních úpravách o rok později. Co se týká nejstarších dějin budovy, chybí nám veškeré písemné prameny. Ve 13. století je zde doložena první raně gotická kamenná stavba s podloubím a hrázděným či kamenným prvním patrem. Až po roce 1426 máme podrobnější zprávy o stavebním vývoji radnice. V 15. století se první stavební úpravy prováděly v souvislosti s přípravami na slavnostní vyhlášení Basilejských kompaktát 5. července 1436. Další významné úpravy pak proběhly v souvislosti s událostmi roku 1505. Tehdy poslední držitelé jihlavské rychty – bratři Ladislav a Zikmund Pilgramerové prodali rychtu se všemi přidruženými právy městu. Z toho vyplýval nárůst funkcí samosprávy a potřeba větších prostor. Zřejmě v 16. století byl ke stávajícímu domu připojen dům prostřední, který byl s původním severním dojem přímo propojen. Do přízemí radnice byly situovány strážnice a zbrojnice městské hotovosti, ve dvorním traktu vzniká městské vězení. V následujících letech postihlo Jihlavu několik ničivých požárů a 16. století se tak stává obdobím výrazných změn a oprav radničních budov. Oba rad-

niční domy ztrácejí své podloubí, vchody jsou předsazeny na úroveň průčelí. Podstatným zásahem do vzhledu radnice byl vznik velké gotické síně v 1. poschodí. Vznikla tak nejprostornější místnost v Jihlavě. V roce 1574 byla uskutečněna další významná – dodnes patrná změna radničního komplexu. Na nádvoří za radnicí byla postavena velká renesanční soudní síň, která dostává dřevěné obložení (táfování). V následujícím 17. století nebyla budova radnice nijak upravena. V roce 1716 byla v zadním traktu radnice za vězním postavena kaple zasvěcená sv. Dismasovi, v roce 1727 bylo přestavěno městské vězení a zároveň se radnice rozšířila o další dům. Jednalo se o jižní budovu – tzv. Kentlinův dům, který připadl obci dědictvím. Dům pochází ze 13. století, unikátem svědčícím o raném vývoji této stavby, je raně gotické sedilé v přízemí domu. V roce 1734 byl nesourodý soubor tří domů upraven jako jeden celek a propojen schodišti. Roku 1786 došlo ke sjednocení klasicistní fasády a všechny tři domy byly zvýšeny o druhé patro. Nejvýraznějším, bohužel také nejvíce negativním počinem této doby, je „znehodnocení velké gotické síně“ v 1. patře. Tato je rozdělena zdi, dvě pole klenby na straně při náměstí byla plochostropě přestropena sníženými stropy, původní gotická klenba byla zakryta štukovou výzdobou v duchu baroka, hebrejské nápisy na S a J zdi místnosti jsou necitlivě překryty kartušemi s německými nápisy.

V letech 1924 a 1927 byly zbourány vězení i kaple. Stavební vývoj radnice je v této době ukončen. **2** V letech 2004–2006 proběhla zásadní rekonstrukce obou objektů Masarykovo náměstí 1 a 2. Tato rozsáhlá rekonstrukce byla po dlouhých deseti letech příprav fyzicky zahájena v březnu roku 2004. Podílelo se na ní mnoho odborníků z řad architektů, archeologů, historiků, výtvarníků, mistrů uměleckých řemesel, stavebních a dalších dodavatelských firem. Rekonstrukce zachránila a odhalila pro budoucí generace mnoho cenných architektonických a výtvarně-uměleckých prvků.

1

2 3

4

Velká gotická síň

Velká gotická síň **3-5** je zaklenuta čtyřdílnou žebrovou klenbou a sklenuta do středového polygonálního pilíře. Klenba se dochovala v celém rozsahu, její dvě pole na straně při náměstí však od barokní přestavby radnice v 18. století až do rekonstrukce 2004–2006 kryl snížený podhled.

Nejzásadnější a pro laika nejvíce viditelnou změnou po zmíněné rekonstrukci je tedy zcela nepochybně znovuoživení této velké gotické síně v její původní gotické podobě. Síň je nyní nejen scelená, ale byla obnovena i její původní polychromie (stav klenby před rekonstrukcí je zachován v hale domu č. 67). Bylo obnoveno a nově zrestaurováno všech osmatřicet nápisů v kápiích klenby. Klenební plocha byla v roce 1545 vyzdobena citáty antických klasiků, příslovími a naučnými průpovídkami v duchu tehdejšího humanistického myšlení. Byly psány řecky, latinsky, hebrejsky, německy a staročesky.

Za pozornost jistě stojí kopie renesančních vitráží v oknech. **6** Byly zde umístěny v souvislosti s renesančními změnami budovy radnice a jejich originály jsou dodnes uloženy v jihlavském muzeu. Na dvou prostředních je umístěn čtvrcený znak města, který kombinuje symboliku českého krále se symbolem města, letopočet 1539 a latinský a německý nápis, který v překladu zní: „Znak města Jihlavy a slo-

vo Boží přetrvávají věky“. Na první od leva je vyobrazení motivu ukřižovaného s atributy smrti. V pozadí je pak ideální antická krajina s městem, mostem a řekou s lodí. Čtvrtá vitráž představuje erb českého krále a římského císaře Ferdinanda I., s latinským nápisem a letopočtem 1546.

V jihovýchodním rohu síně byl v podstatě náhodou objeven původní cihlový krb, před nímž se dochovala původní keramická dlažba, která byla později replikována a nově použita na zadlážďení celé síně. Do tohoto zadlážďení bylo nově umístěno i pět původních kusů, které se dochovaly.

5

6